

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

„SENSORYKA W SAM RAZ DLA SMYKA”

Przedszkole nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu

***Autor:** Joanna Wassel*

***Typ innowacji:** pedagogiczna*

***Data realizacji:** wrzesień – czerwiec*

***Miejsce realizacji:** Przedszkole nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu*

***Czas realizacji oraz zasięg:** Innowacja realizowana będzie w ciągu całego roku szkolnego we wszystkich oddziałach i grupach wiekowych*

***Podstawa prawna:** Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.) – art. 55 ust. 1 pkt 4, art. 68 ust. 1 pkt 2, art. 70, art. 98, art. 102.*

WSTĘP

*„Nie ma nic w umyśle czego by wcześniej nie było w zmysłach”
Arystoteles*

Zmysły odgrywają bardzo ważną rolę w życiu każdego człowieka, umożliwiając nam poznawanie otaczającego świata. Odbierają one bodźce napływające do nas z każdej strony. Codziennie bowiem patrzymy, słuchamy, smakujemy, czujemy zapachy, dotykamy. Ponadto czujemy swoje ciało i kierujemy nim, by wykonać określone czynności. Wszelkie podejmowane przez nas działania wymagają zaangażowania sensorów czyli zmysłów. To one dostarczają nam informacje o otoczeniu, a więc także pełnią rolę obronną – przestrzegając nas przed niebezpieczeństwem.

W rozwoju i funkcjonowaniu każdego człowieka zmysły odgrywają bardzo ważną rolę.

Zwykle mówimy o pięciu zmysłach, ale nie każdy wie, że jest ich więcej.

- Zmysł wzroku,
- Zmysł słuchu,
- Zmysł smaku,
- Zmysł powonienia,
- Zmysł dotyku,
- Zmysł proprioceptywny – odpowiada za pozycję i ruch, za bodźce pochodzące z pracy mięśni i stawów; pomaga nam w ruchu, dzięki niemu nie musimy skupiać się na obserwacji naszego ciała, a ruchy typu zapinanie guzików czy odkręcanie kranu możemy wykonywać automatycznie, bez kontroli wzroku,
- Zmysł przedsionkowy – dzięki niemu czujemy swoje ciało w przestrzeni, możemy swobodnie poruszać się bez potykania, utrzymywać równowagę; ma charakter jednoczący i tworzy relację między ciałem człowieka a grawitacją i otaczającym światem;
- Czucie trzewne – są to bodźce, które docierają do mózgu z narządów wewnętrznych oraz głównych naczyń krwionośnych; wspomagają regulację ciśnienia krwi, oddychania i trawienia.

Zadaniem naszego mózgu jest odpowiednio ukierunkowany odbiór bodźców i ich uporządkowanie. Proces ten, nazywany integracją sensoryczną to „taka organizacja bodźców, która umożliwia ich późniejsze wykorzystanie. Nasze zmysły dostarczają nam informacji dotyczących stanu fizycznego naszych ciał i środowiska, które nas otacza. Bodźce wpływają do mózgu niczym strumienie do jeziora.”¹ Jeżeli proces integracji sensorycznej funkcjonuje prawidłowo, nie mamy problemów z odbieraniem bodźców, a świat widzimy jako przyjazne miejsce. Wszelkie reakcje przebiegają adekwatnie do sytuacji. Często jednak w placówkach przedszkolnych pojawiają się dzieci sprawiające trudności wychowawcze, nadpobudliwe, z problemami społecznymi. Być może ich głównym problemem są właśnie zaburzenia integracji sensorycznej, a więc problem z prawidłowym odbiorem i przetwarzaniem bodźców. Dlatego warto zwrócić uwagę na odpowiednie stymulowanie zmysłów podczas zajęć przedszkolnych.

Zabawy sensoryczne mają w sobie wielką moc. Są ważne, potrzebne, ciekawe, wyciszają, relaksują, sprawiają wiele radości i wspierają wszechstronny rozwój dziecka.

OPIS INNOWACJI

Innowacja została opracowana jako odpowiedź na zaobserwowane potrzeby dzieci w zakresie wspierania integracji sensorycznej poprzez dostarczanie uporządkowanych, różnorodnych bodźców.

Innowacja odwołuje się do Podstawy *programowej wychowania przedszkolnego*, w szczególności uwzględniając realizację głównego celu jakim jest *wsparcie całościowego rozwoju dziecka* oraz zadania przedszkola jakim jest: *wspieranie aktywności dziecka podnoszącej poziom integracji sensorycznej i umiejętności korzystania z rozwijających się procesów poznawczych*. Innowacja jest zgodna z misją, wizją oraz koncepcją pracy Przedszkola nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu.

Innowacją objęte będą dzieci w wieku 3, 4, 5, 6 lat we wszystkich grupach przedszkolnych. Zajęcia będą realizowane w dowolnym, sprzyjającym momencie dnia: rano, podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych, w trakcie zajęć swobodnych, pobytu na świeżym powietrzu itp.

---

¹ Jean A. Ayres „Dziecko a integracja sensoryczna”

CELE:

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie i rozwijanie integracji sensorycznej u dzieci poprzez organizowanie zabaw angażujących ich zmysły.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- poszerzenie wiedzy na temat zmysłów oraz ich roli w życiu człowieka,
- doskonalenie ogólnej sprawności fizycznej,
- usprawnienie motoryki małej i dużej,
- wzmacnianie napięcia mięśniowego,
- doskonalenie umiejętności równoważnych,
- rozwijanie chęci eksploracji otoczenia,
- poprawa koncentracji i uwagi,
- doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- wspieranie zmysłu dotyku,
- usprawnianie zmysłu węchu i smaku,
- doskonalenie percepcji słuchowej oraz wzrokowej,
- rozwijanie kreatywności,
- wspieranie rozwoju mowy,
- doskonalenie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji społecznych,
- doskonalenie umiejętności pracy w grupie, mniejszym zespole, parze,
- zwiększanie świadomości własnego ciała,
- doskonalenie umiejętności samoregulacji i relaksacji.

PROCEDURY OSIĄGNIĘCIA CELÓW:

- Zakup pomocy dydaktycznych związanych z tematyką innowacji; stworzenie zestawów pomocy sensorycznych dla grup przedszkolnych.
- Systematyczne prowadzenie zajęć wspierających integrację sensoryczną z wykorzystaniem zestawów pomocy sensorycznych 1-6, dostępnych w sali grupowej i wymienianych jeden raz w miesiącu.
- Stworzenie w sali miejsca/ kącika umożliwiającego indywidualne korzystanie z pomocy sensorycznych podczas zabawy swobodnej.
- Proponowanie dzieciom zajęć z zakresu sensoplastyki odpowiadających aktualnie poruszanej tematyce.
- Wykorzystanie pomocy i sprzętów multimedialnych podczas realizowania zajęć (tablice multimedialne, sprzęt audio).
- Organizowanie zajęć z wykorzystaniem naturalnego materiału przyrodniczego podczas pobytu na świeżym powietrzu.
- Zaaranżowanie w ogrodzie przedszkolnym miejsca przeznaczonego do eksploracji naturalnego materiału przyrodniczego.
- Współpraca z zespołem ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej (psycholog, psycholog specjalny, terapeuta) w zakresie organizacji zajęć z integracji sensorycznej.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

Zestaw sensoryczny nr 1:

-
-
-

Zestaw sensoryczny nr 2:

-
-
-

Zestaw sensoryczny nr 3:

-

INNOWACJA PEDAGOGICZNA
„SENSORYKA W SAM RAZ DLA SMYKA”
Przedszkole nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu

-

-

Zestaw sensoryczny nr 4:

-

-

-

Zestaw sensoryczny nr 5:

-

-

-

Zestaw sensoryczny nr 6:

-

-

-

Zestawy sensoryczne będą dostępne w salach grupowych – w każdej sali jeden zestaw. Raz w miesiącu zestawy będą wymieniane między grupami, aby każda grupa mogła korzystać z różnych pomocy sensorycznych.

ZAKŁADANE EFEKTY:

Dzieci:

- Poznają rolę zmysłów w życiu człowieka.
- Rozwijają ogólną sprawność fizyczną oraz motorykę małą i dużą.
- Chętnie uczestniczą w zabawach i poznają świat wielozmysłowo.
- Mają większą tolerancję na bodźce sensoryczne.
- Mają lepszą koncentrację i uwagę.
- Rozwijają chęć eksploracji otoczenia.
- Lepiej radzą sobie ze swoimi emocjami
- Doskonałą umiejętność współpracy grupie, zespole, parze.
- Doskonałą umiejętność nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych.

Rodzice:

INNOWACJA PEDAGOGICZNA
„SENSORYKA W SAM RAZ DLA SMYKA”
Przedszkole nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu

- Poznają zalety zabaw sensorycznych i ich wpływ na rozwój dziecka.
- Otrzymują wsparcie w trudnych sytuacjach wychowawczych.
- Organizują zabawy sensoryczne w domu.

Nauczyciel:

- Wykorzystuje naturalną potrzebę dzieci do poznawania świata wszystkimi zmysłami.
- Potrafi zachęcać i ukierunkowywać aktywność dzieci.
- Jest obserwatorem, który wspiera dziecko w działaniu.
- Stwarza możliwości samodzielnego dochodzenia do wiedzy i umiejętności, jednocześnie dając sposobność wyjaśniania zjawisk, które rodzą się z wielozmysłowego poznawania świata.

Przedszkole:

- Podniesienie jakości pracy przedszkola.
- Poszerzenie bazy dydaktycznej oraz metod i form pracy.
- Uatrakcyjnienie i efektywne zagospodarowania czasu pobytu dzieci w przedszkolu.
- Indywidualizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego.

METODY I FORMY PRACY:

Metody stosowane w czasie realizacji innowacji:

- czynne
- oglądowe,
- słowne,
- aktywizujące,
- metoda pedagogiki zabawy KLANZA,
- elementy Metody Dobrego Startu M. Bogdanowicz,
- elementy metody ruchu rozwijającego W. Sherborne,
- elementy metody edukacji przez ruch D. Dziamskiej,
- elementy edukacji outdoorowej,
- muzykoterapia,
- sensoplastyka.

INNOWACJA PEDAGOGICZNA
„SENSORYKA W SAM RAZ DLA SMYKA”
Przedszkole nr 30 „Mały Olimpijczyk” w Poznaniu

Formy pracy w odniesieniu do innowacji:

- praca z całą grupą,
- praca w zespołach,
- indywidualne praca z dzieckiem.

EWALUACJA I MONITORING

W celu dokonania oceny efektów innowacji przeprowadzona zostanie:

- obserwacja dzieci podczas zajęć,
- rozmowy i wywiady z dziećmi,
- ankieta dla nauczycieli,
- wymiana doświadczeń podczas spotkań z wszystkimi nauczycielami,

Sprawozdanie z przebiegu wdrażania innowacji zostanie przedstawione podczas zebrania Rady Pedagogicznej.

LITERATURA:

1. Ayres A. J. Dziecko a integracja sensoryczna. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
2. Barańska M. Sensoryczny, piękny świat. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2015
3. Barańska M. Sensorycznie wszystko gra. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2015
4. Borkowska M, Wagh K. Integracja sensoryczna na co dzień. Wydawnictwo PZWL , Warszawa 2011
5. Bugajska A., Wiktor-Stępień A. Zabawy sensoryczne na każdy dzień: Jesień, Zima, Wiosna, Bliżej Przedszkola 2021
6. Cieszyńska J., Korendo M. Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6. roku życia, Wyd. Edukacyjne, Kraków 2007.
7. Kapuścińska- Kozakiewicz, J. Rola zmysłów w uczeniu się dziecka. Życie Szkoły, 46
8. Maas V.F. Uczenie się przez zmysły. WSiP warszawa 1998
9. Markowska D, Kuleczka - Raszevska M. Uczenie się przez ruch. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2012
10. Odowska- Szlachcic B. Terapia integracja sensorycznej. Zeszyt 2. Wydawnictwo Harmonia
11. Odowska-Szlachcic B. Metoda integracji sensorycznej we wspomaganie rozwoju mowy u dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego, Wyd. Harmonia, Gdańsk 2010, wydanie II.

12. Odowska- Szlachcic B. Integracja sensoryczna. Zeszyt 1 Wzrok i słuch: zmysły wiodące w uczeniu się w aspekcie integracji sensorycznej
13. Odowska-Szlachcic B., Mierzejewska B., Wzrok i słuch – zmysły wiodące w uczeniu się w aspekcie integracji sensorycznej, Wyd. Harmonia, Gdańsk 2013.
14. PSTIS Neurobiologiczne podstawy integracji sensorycznej. Materiały szkoleniowe I stopień
15. Przyrowski Z. Integracja sensoryczna. Wprowadzenie do teorii, diagnozy i terapii
16. Przyrowski Z. Trenuj mózg poprzez ruch

WITRYNY INTERNETOWE:

1. Centrum integracji sensorycznej <https://www.centrumsi.pl/>
2. 1000 pierwszych dni dla zdrowia <https://1000dni.pl/2-rok-zycia/co-wiesz-o-zaburzeniach-integracji-sensorycznej>
3. Polskie Stowarzyszenie Terapeutów Integracji Sensorycznej <https://pstis.pl/pl>
4. Dzieci są ważne <https://dziecisawazne.pl/co-to-jest-integracja-sensoryczna/>
5. Dobry Start <https://dobry-start.pl/integracja-sensoryczna/>
6. Medonet <https://www.medonet.pl/zdrowie,integracja-sensoryczna---opis--rodzaje-zaburzen--cwiczenia-na-integracje,artykul,1728537.html>
7. Portal o integracji sensorycznej <https://integracjasensoryczna.info/>